

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника
10 сот.
За доставку
12 сот.
В зайнятих територіях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна часопись.

(Редакція: Руська ч. 3).

Випадить ще для редакції
квоти поодинокі.

За рік	24 — К.
За півроку	12 — "
За чвертьроку	6 — "
За місяць	2-40 "

На рік	22 — К.
За півроку	10 — "
За чвертьроку	5 — "
За місяць	2-70 "

За границю:	
В Німеччині	37 мар.
В Америці	11 дол.
В інших державах	54 фр.

Договорились...

Від довгого ряду даїв є ми свідками, як в одній частині української преси веде ся пляново повна ненависть та за те всіма признаками непочитальності надіхнута кампанія проти теперішнього провладу українського парламентарного представництва. З якими то вже замітаними і докорами не виступав один славний львівський щоденник проти теперішнього посольського клубу і його президії?

Зачало ся від кампаній проти особи голови УПР. Не минало ся нагоди, щоби поважно селіровати українських політиків не причіплено латки або злобною коліючки. Та тут не поведлось. Чиста особа посла Романчука і його крицевий характер є надто добре відомі українському загалові і о нього оббивали ся всякі письменські напасті — а українській суспільності прийшло ся легло зорієнтуватись і належно оцінити явище, що орган, який колись служив народньому сторонництву, став нині вислугуватись одиницям...

По тій невдачі притихло на часок. Одісля зачалась нова кампанія проти цілої УПР, а весь її сарм моральний зачинається в тім, що все лихо стало на нашу землю лише через УПР.

Що правительство не спішить ся винагородити наші шкоди, винна тому УПР. Що не видаєть ся публікацій для ознайомлення чужих з українською справою, що в справі відокремлення Галичини появилася лиш одна слабка брошура п. Сінгалевича, що посла Колессу назвав якийсь німецький журналіст „Führer der modernen ukrainischen Bewegung“, що п. Барвінський сказав в палаті панів марну промову ітд. ітд., все те є виключною і непростимою провинною теперішнього парламентарного представництва.

Очевидно при таких настроях не дивлячись, що в своїй часі зложена послом Петруше-

вечем заява „виказувала великі браки, що промова посла Романчука „не відповідала хвилі“ ітд. в безконечності аж до маніяцтва.

За те знов декларация посла Василька являєть ся в тім органі під шумною етикеткою „Становище Українців Австро-Угорщини“, за те без врахування остане для вражливого органу факт, що у віденському щоденнику появилася стаття Дра К. Левицького як „президента УПР“ — і до нього не сарстовався, що п. Кость Левицький не є президентом УПР.

Для обезцінення теперішнього парламентарного представництва і його провладу уживає ся в тім щоденнику ще й другої методи порівнянь. Ожже порівнювали ся наші відносини з відносинами серед американських Українців і на тім тлі... договорювало ся до абсурдів. А тепер пришло до порівнянь з закордонною Україною і ось з'являється згаданий щоденник, що „київська організація відіграєть ся як найкорисніший від нашого посольського представництва у Відні“.

Даліше при кожній нагоді повторює ся сплетня про „боротьбу“ між двома крилами Репрезентації, про що самим послом нічого не відомо. Словом, пошукуючись на „почуті свого достоїнства“ та на „свідомість почуття відвічальності“, що раз більше приватний орган торочить що дичини своєї жалі на теперішні відносини і людей, згадуючи певно щасливі, добрі часи на еміграції, коли то — як признає голова Української Загальної Ради „на українські видавництва давало гроші правительство“.

Не наша річ брати в оборону УПР. І її поодинокі члени, та обов'язком нашим є звернути увагу загалу на поширюючу ся деморалізацію з боку часописів, яка мимо того, що любить себе стріяти в драгерії високопарних слів, на кождім кроці складає наглядні докази, що зірвала добрі звичини з тим, що називає ся совістю і етикою.

Власиво можна би пропустити мовчки ті постійні напасти, бо наш загал певно сам оцінює здорово теперішню „політичну лінію“ згаданого органу і розуміє, що те все, що виладоує ся в передовицях шляхотного офіціоза, йде може по лінії інтересів декого, та дуже відхилене від інтересів українського народу. Та виімково говоримо про те нині, бо „виімково“ і нас торкнуло.

Як далеко посуває ся в своїй мавії згаданий орган, хай послужить найновіший примір.

Великі події, що довершують ся на Україні, несуть ся сильним відгомном по сім боці кордону.

Хтож би не радів, що наші брати скидають вікові пута? — Ловить ся всяку вістку, що приходить з тамтого боку кордону, жде ся на її провірення, тимбільше, що ті вісти так появилася ненадійно і для найдокладнішого ознайомлення з закор. Україною з часів перед війною — трудно нині оцінити, кільки в тих вістях реальної правди, а кільки перекошеного і видуманого.

Та й тут не обійшло ся без помислового intermezz-a. Ось відживає давня спілка: безсмертний провідник буковинських послів і його історичний приятель і муж довіря закор. найукраїнський „соціал-революціонер“ Нот... в аналах одного з міністерств спілка, що колись кидала в Чорне море прокламації ззиваючі населення на Україні до революції, стала знов діяльна. Посол Василько дістає зі Стокгольму від „мужа довіря“ телеграми, які йдуть в світ на половину з фірмою п. посла, а на половину з фірмою президії Українського посольського клубу.

І так оводі принесла Morgenztg. вістку, що Президія укр. пар. Р. дістала телеграму про уконституоване української Республіки і іменоване 5-ох міністрів. Ми сю телеграму з щоденницького обов'язку подали без ніяких заміток.

НАТАЛІЯ З ОЗАРКЕВИЧІВ КОБРИНСЬКА.

З під гуку гармат.

(Далі).

Постій дня....

Стою на полевій сторожі, і скритий за камінь пишу до Тебе. Кругом тишина, не заходить ніякий гук, ніякий шелест, все якби запало в глибокий сон. А однак так якось тяжко, що дик бере. Все ще здаєть ся, що я там при Тебі, хоч знаю, що то лиш злуда... ирія... Так короткі були ті хвили, а однак забути їх не можу, бо лишили по собі вічний жал і вічну тугу! Маю вражіння, що я піймав щастя, котре раз лиш в житті дозволено чоловікові пізнати і що воно утікло від мене і лиш болучий полишило хаос в моїм білнім серці. Коли загоїть ся воно? Коли буде дозволено мені зазнати того божого ліку, котре би так тяжко задану рану уздоровить?

Хочу не тратити надії, що ще на тій білій землі закриті перед нами сили постановлять мене на Твоїй дорозі життя і винагородять уї мої тяжкі терпіння.

Нераз думаю о прикростях, які ми взаємно собі робили і взаємно гнівали ся за те. Дав би половину життя, як би міг знов тоті прикрости робити, але зараз на переміну за них переіспрашати.

А! як тяжко боліє моє серце, а однак солідкі ті терпіння, бо поношу їх для Тебе.

Постій дня....

Сьогодні день Твоїх імянин, і як раз сьогодні о десятій годині відбуде ся полева Служба Божя.

Чи буду молитись? Так буду молитись за Тебе і до Тебе! І коли прийде мені загинути — бо преці знаходжуєсь в полі — то одно маю бажане, щоби мені на стільки лишилось сили і часу, щоби в Твоє ім'є на устах міг я до довгого сну на тій землі замкнути повіки.

Прашай, іду молитись.

Постій дня....

Хотів я довше написати до Тебе письмо, але не знаю, чи буду мати на стільки часу.

Не призначено нам було щастя на тій білій землі, то і перхудо воно, як сполошена птиця, розсіпалоєсь іскрами метеора і лишь болучі полишило сліди.

Не можу зібрати моїх думок, бо одна лиш думка гнобить мене, що можу втратити Тебе і знову може блукатиє цілі віки, заки знов Тебе віднайду.

Одно лиш слово тисне ся мені під перо „люблю“ — лиш на жал безнадійно. І чому ж я так тяжко покривджений, якоюсь завистною судбою — чому ж грізна Немезіс очевидячки записала у своїх книгах призначення, щоби місто щастя мав лиш біль і слези.

Клячуть мене! Кінчу мій лист — не кажу пращай — бо видить ся мені, що як би я вимовив те страшне слово, то більше може не узрів би Тебе. Не хочу тратити надії, послідної іскорки, що може ще колись судба змілуєсь над нами і дозволить, щоби ще в тім житті ми не розлучили ся.

— До побачення кохана, прийми гарячий поцілуй, і найхоть в думці витисну його на Твоїх устах, очах і рученятах — поцілуй не пращаня, а хвилевої розлуки.

Постій дня....

Счинилось ціле пекло, лиш кількик лишилось з наших трьох сотень, що здержували найдовше неприятеля, щоби в той спосіб уратувати цілий полк.

Не трачу надії а однак не є виключена найсумніша евентуальність. Я зденервований до краю — непокій мій росте що раз більше. Не ходить мові о нікого і о ніщо — все мені одно, що стане ся даліше, побуюєсь лиш за Тебе кохана моя — коли неудало би ся нам переісперти неприятеля. Відганяю від себе, як можу ті думки, а однак страшна непевність, в якій тепер всі знаходимо ся, мучить мене невисказано. Судьба несе так само щастя як нещастя — несе безоглядно, і несподівано, — можуть зайти ще тяжчі дні як і щасливіший оборот. Все таки віра на скорий мир і кінець війни повинна нас всіх не опускати, піддержувати нашого духа і витривалість, бо лиш в той спосіб перенесемо усі прикрости і терпіння під котрих тягаром не сміє ніхто угнутиєсь, кому лиш судилось сі страшні часи переживати. Маймо надію що як не тепер, то колись розпічнуть ся нові яснійші дні життя.

Доки жити буду на одну хвилину не відверну від Тебе своєї думки, а дух коханої ділячки в найтяжших случаях буде при мені!

(Кінець буде.)

Нікому й на гадку не могло прийти, що в самі такі Відни піднімаєся дехто під фірму президії УПР.

Тамчасом на другий день довідалися ми з N. Fr. Presse, що згадану телеграму доставив посол Василько від свого „мужа довіря“.

Тепер вже не оставало ніяких сумнівів, що до зарвоти і достовірності телеграми сфабрикованої в бюрі згаданої Спілки. Тому й сейчас висказали ми свій погляд на „правдивість“ тої вісти і зробили се в тім переконанні, що вільно якомусь підприємству містифікувати міністерства, але не вільно містифікувати опінії.

Се даю притоку офіціозови вилити весь гнів на нас і на всіх, що йому не мии.

Про згадану телеграму пише офіціоз, що „вона для тямучої людини мало імовірна“.

А прецінь на основі телеграм написав Др. Кость Левицький статтю п. з. Українська республіка і помістив її в N. Fr. Presse з дня 12. липня.

Хтож тут отже не тямучий?!

Чи не договорилися?...

В і й н а.

Битва за Калущ.

Нинішні російські звідомлення згадують про початок зачіпних операцій союзних армій над Лимницю, яких цілю в відбиті Калуща. Поки що удалось в неділю 15. с. м. відперти Росіян на північ і на північний схід від Калуща.

Дня 1. липня почалася у східній Галичині офензива Керенського-Брусілова з великою силою проти групи війська Бем Ермол'я. Не менше як трицять тяжких моздрів та велика скількість армат меншого калібру, в тім числі й англійські корабельні армати, зробили можливим ворогам осягнути деякі місцеві успіхи. Спроби пролому не удались ворогові аде. У відтинку Бережан удалось було ворогові чотирма заамурськими дивізіями відперти саські резервові полки й на 4 години вгнулись півкругом в область на схід від Бережан. Однак наші й німецькі війська відперли заодно свіжо напливаючих Росіян ще того самого дня Вісім тисяч російських трупів вкрило поле на полудне від горба Лисоні.

Російська військова управа перенесла швидко точку тяжести своїх операцій на полудне від Дністра, в округ Станиславів Богородчани. Також тут установлено надмірні маси артилерії, а на одну нашу дивізію йшло що найменше три ворожі, заодно підсвіжувані. — Фронт Галич-Станиславів-Богородчани, який тріхи не цілий рік існував, взято минулого тяжія після пляну назад в область етапів, опісля поза Чорний Ліс, далше над Лукву, а вкінці поза Лимницю.

Перевага неприятели веліла вибрати лінію поважного опору досить далеко в задній області, щоб могли без перешкоди очікувати доступу скріпляючих відділів та перевести нове угруповане воєнних формацій. Ворог в'яз Галич і мостовий причілок на північ від Дністра в посідає.

Галич є для армії Корнілова важніший чим оборона проти окрилюючого огню армії Ботмера, що стоїть на північ від Дністра, — бо в се вихідна точка нових наступів. Посідає Калуща було також малої ваги доки дорога на захід через Долину була замкнена. Союзні війська замкнули були ще над східним берегом Лимниці сю дорогу на Стрий, а в дальшій — дуже далезій — будучности в галицьку нафтову область, як майбутню ціль офензиви. Повнове підприємств союзних наступів коло Калуща вказує на те, що союзники використали послідні словні дні не лиш на те, щоб лінію відперу скріпити, але також, щоб перенести сюди достаточну скількість війська аби направити сю лінію.

Втрата Калуща могла-б для армії Корнілова означати виперте з західного берега Лимниці, для нас же шасливий початок бою в новому відтинку на полудне від Дністра.

Фінляндія оголосила ся неза- лежною.

СТОКГОЛЬМ. Після донесення фінляндських часописи фінляндський сойм уклав незалежність Фінляндії. Сю ухвалу прийняла великанська більшість. Сойм заявляє, що тимчасове правительство не має права рішати про Фінляндію.

Сенат і сойм мають великий вплив в краю. Соціалістичний посол редактор Макелі виголо- сив велику промову, в котрій вівзав фінлянд-

ську моделіж, щоб зоружувала ся проти „евектуальних заряджель насилі“.

ПЕТРОГРАД. (П. А.) З Гельсінгфорсу до- носять: 6 можливості дійти до компромісу, котрий узгодив би фінляндські домагання розв'язав би ту справу без революційного акту, як се хотів фінляндський сойм, котрий мав намі- рене оголосити автономію Фінляндії. В понеді- лок відбуде ся під проводом генерального гу- бернатора надзвичайне засіданє фінляндського сойму. Сему засіданю приписують надзвичайне значенє.

Що діялось під Конюхами.

До найзавзятіших боїв в теперішній о- фензиві належала борба о Конюхи, яка тревала 36 годиз. Кореспондент „Нового Вре- мени“ описує її ось як:

„Позиція довкола Конюх, в Конюхах і за селом становила ключ ворожої оборонної лінії в відтинку Бережан.“

До наступу на незвичайно сильно укріпле- ні ворожі становища призначено корпуси 41, 6, і 49, які скріплювали спеціально вибрані дивізії піхоти й стрільців. Російська артилерія стріляла годинами зі всіх родів гармат в зна- менито під технічним зглядом збудовані австро- угорські позиції й стинила великі спустошеня.

Перші атакуючі фіїлі потовули в крові. Офіцери всіх студезів, які атакували з шаблями в руках, лягли безпощадно.

Страшний оборонний огонь осередних дер- жав, що складав ся зі стрільців торпедових, мі- трайдезових арматних і карабінних повздержав вкінці знаменито початий атак. Переріджений корпус мусів окопати ся і засипано його най- тяжішим ворожим огнем.

Тимчасом три сильні дивізії, серед них, дивізія фінська, котра боролася з незвичайною бравурою, висунула ся далше на північ від села, і як здає ся поцілила в нижче місце во- рожего фронту. Настали там незвичайно сильні ручні бої, в яких ворог міг інтервеніувати при помочи успішного окрилюючого огню. Шестий корпус боров ся аж до знищення своїх відділів. Інші наступаючі війська ударили з небувалою посвятою. Разом полягло або одержали рани 7-ох генералів і 16-ти полковників. Загалом втра- ти в офіцерським російським корпусі в величезні супроти втрат в жовнірах.

Великі російські втрати під Конюхами.

ВІДЕНЬ. „N. fr. Presse“ доносить за „Но- вим Временем“, що в 36 годизній борбі під Ко- нюхами лягло або віднесло рани 7 російських генералів і 16 полковників.

Шестий російський корпус майже зовсім знищений.

Росія бажає мира.

СТОКГОЛЬМ. Російські делегати в приват- них розмовах заповідають про сильне бажанє мира в Росії, а офензиву означають як протест проти всяких трудностей до окремого мира, і узасаднюють її тактичними зглядом внутріш- ньої і знішньої політики. Тепер правительство буде могло легше впливати на правительства коаліції в протимілітаристичнім напрямі. Деле- гати заповідають, що нема жадної небезпеки прохиреволуції.

Успіхи підводних суден.

БЕРЛІН. Урядово. В північній замкненій області затоплено знов 24,000 реєстрових тон бруто.

Керенський президентом росій- ської республіки?

ЖЕНЕВА. „New York Herald“ доносить, що в правлячих кругах коаліції мають надію, що популярність Керенського доведе до того, що конституанта, яка вкороті збираєть ся, ви- бере його президентом російської республіки.

Америка буде 22. тисячі літаків.

ВАШИНГТОН. Палата представників при- няла одногодосно предлогу, яка ухвалює кредит 640 мільонів доларів на будову 22 000 літаків.

На фронті під Калущем.

БЕРЛІН. Бьро Вольфа доносить: На сході падав дощ. Щоб поправити наше становище на північ і на північний схід від Калуща, по- сунули ми наші лінії о кілометр вперед і від- перли протинаступ.

З російського звідомлення.

З дня 13. липня: Західний фронт: В на- прямі Володимира Волинського на полудневий схід від Кашанна ворожі відділи споможені огнем артилерії застали наші становища і вдерли ся до наших ровів. Визвані резерви ви- гнали ворога і привернули невисний стан. Про- тягом дня 12. липня бої над Лимницею вели ся далше. Недалеко устя Лимниці наші війська пе- роправили ся на лівий беріг і заняли горбки на лівій Дністер—Пукасівці—Люданско і по за- вязтій борбі виперли ворога з горбків на північ- ний схід від Калуща. Села Студини і Підгірки на лівім березі Лимниці обсадили наші війська. На полудневий захід від Калуща на фронті Ляндриштрай—Лисня—Красна бить ся наші вій- ска з ворогом, котрий заслонює доступ від Лим- ниці до доріг з Рожаятова до Долини. Наші війська обсадили перехід через ріку коло Пере- гінська.

З дня 14. липня: Над долішним бігом рі- ки Лимниці, пер-довсім від Калуща аж до устя ріки, карабінний огонь. В околиці міста Ка- луща виконав ворог два наступи з Мосиска і Унгарсталь, щоб виперти інші війська, які заняли Калущ. Ота наступи ми відперли. На полудневий захід від Калуща заняли ми село Новиці.

Замкнене літної сесії парляменту.

Дня 15. с. м. відбуло ся останнє протягом літної сесії засіданє Палати послів. На сім за- сіданю усталено п'ять ріжних устав і рефератів, а також заасекуровано можливість видобути воєн- ний податок. В дискусії над резолюцією що до осіб інтервованих та конфізованих, як також осіб військових політично підозрілих, говорив п. Стапінський, піддаючи острій критиці систе- му військової диктатури, котрої повільним зна- рядом був також намісник Коритовський.

Чеські послы Станек, Удржаль і Ванек у- дали ся враз з президентом Палати д-ром Гро- сом до президента міністрів Зайдлера, щоб представити йому справу заряджєня доповняю- чих виборів. Президент міністрів заявив, що го- тов зарядити доповнюючі вибори перед осінню сесією, о скільки сторонництво виперуть ся ве- сти виборчу борбу. Також міністер внутрішних справ Тогенбург дав в тій справі подібну від- повідь.

Україна і Росія.

ЛЬОНДОН (Райтера). З Петрограду доно- сять: Міністер війни Керенський в промові ви- голошеній до українських селян в Києві заповів утворенє федералістичної російської республіки.

ПЕТРОГРАД (П. А.). Міністер комулікації заявив супроти представників преси, що укра- їнська Рада не задумує відірвати ся від Росії.

ПЕТРОГРАД (П. А.). Щораз то конкретай- ні форми поймає струя протива рухови за відірванєм України, котрий викликано штучно.

З Народної Лічниці у Львові.

В часі своєї недуги в р. 1903 заявив наш Ексц. митрополит бл. п. дрови Ев. Озаркевичо- ви своє бажанє оснувати українську Народну Лічницю у Львові, яка сповнювала би філан- тропічну і народну роботу між бідайшими хо- рями, та дала у нас почин науковій роботі в царині медичних наук.

Бажанє Ексц. митрополита зреалізовано таки 1903 р.; він сам відступив на приміщенє сеї інституції свою реальність при ул. Петра Скарги ч. 4 і дав потрібну квоту на адаптації і перше уладженє. Наша суспільність відне- слась дуже прихильно до Лічниці.

До початку світової війни 1914 р. одинай- цять літ розвивалась інституція гарно. Та за ворожего наїзду заповідано їй велику шкоду: забрано багато лікарських знарядів і білія та понищено обстаову в кожнах. Деякі знаряди позичила Лічниця стрілецькому шпиталеві.

Колиж увільнено Львів, взялись лікарі др Я. Овчарський і др С. Дрималка за обнову то- вариства в заступстві хворого директора бл. п. Евгена Озаркевича. На покритє великих видат- ків товариство не мало середників; до публич- ної жертваности, не звертались ми прелюдно, щоб не уймати жертв на інші пекучі потре- би, а вислали письма і чеки до Впр. Урядів

парохіальних з прошенням о жертви. Наше жер-твобливе Впр. Духовенство не відказало нам своїєї помочи, зазначуши тим, що все піддер-жить всяку добродійну і культурну роботу Ар-хипастиря-заточенця-основателя, Покровителя і добродія Лічниці. Досі жертвували Впр. со-в коронах: Вілецький з Пацекова 100, Елія-шевський з Зашкова 100, Пастернак з Віболон 100, Петрушевич з Калуща 100, Шанковський з Дулиб 100, Цежович з Лужка довшого 40, Дюарович з Беринич. Качмарський зі Слав-ска, Винницький з Залесець по 20, Онуферко з Дубровиці 20/10, крил. Березовський з Ляхо-вич 16, Анискевич Іван з Балач подорожних, Жарський з Глузна, Геврич з Дубравки, Шев-чик з Лічниці малої. Федоршин з Журавна, Попович з Павлова, Юхнович з Тухлі, Бога-чевський з Голиня, Коритко з Гребович і Шу-ровський зі Ставиши по 10; Дурбак зі Скрути-на вижн., Яцишин з Рипянки по 8; Каліневич з Буська, прад. Селецький з Жужеля, Вірець-кий з Ліска, Лотоцький з Острова, Бачин-ський з Глинян. Глібовицький з Фирліва, Леа-кавський зі Спаса, Кишик з Олок і Хабурський з Томашовець по 5; Охримович з Велдіжа, Га-врисевич з Чагорова, Глинський з Любія вел., Цар з Мавкович, Кожок з Зарудець, Шанков-ський з Чанижа, Гойдан зі Зборів, Демце з Радванець, Охримович з Ямичковатого, Край-чик з Будинина, Стрільбицький з Наварії, О-хримович з Урича, Пясецький з Реклиня, Ор-тинський з Топільниці, Гутковський з Ожидова, Онішкевич з Купнів, Кулик з Мизуля, Ан-друхів з Ляшок, Іванець з Ременова, Марно-вич з Любелі, Матвієв з Яструбач, Целевич з Лозани, Галіят Стрий, Сайкевич з Васичина, Костюк з Соколів, Рибчак з Домажира, Яремке-вич з Рождалова, Котис з Гійниці, Бивевит з Вишнева, Яворський з Лопушанки, Плятек з Дублян і Беричко зі Щирця по 4, церков в Глібовичах вел. 111/11; Рожнітський уряд дек. 66; монастир ОО. Василіян в Лаврові 20; уряд пар. в Тисові 35, і церков в Коростові 4 корон.

В члени товариства вписалось крім згада-них ще 156 священиків з річною вкл. 2 К.

Всім Вп. оо. Жертводавцям висловлює над-зірна рада щиро подяку.

о. Тит Войнаровський
голова.

о. Іван Рудович
касіер.

Кривавого року

віденський ілюстрований
альманах на 1917 рік.

Зладив Ярослав Весоловський.

Indocti discant, et ament meminisse
periti.

Зі старинного, невідомого поета.

Місяць перед смертю переглянув пок. Ве-солівський сю книжку, дав взаівки до поло-маю друку, зладив уклад матеріалу, позміню-вав наголовки, праця дуже томила його, не міг сам писати, тільки диктував, аж наступив напад дихавиці і він зійшов.

Ся червона книжка, се одна з цінних, істо-ричних пам'яток для будучих часів, її багатий зміст і прегарний уклад остане посмертною ма-скою Ярослава Весоловського.

Світлина зруйнованої, селянської хати ви-тає нас на перших сторінках як кістяк военно-го лихоліття, далі глядять на нас з примерного образу в чорних рамках Іван Франко на скло-ні своїх днів труду-журби і промовляє словом Мойсея:

„О Ізраїлю, як би ти знав,
Чого в серці тім повно!
Як би знав, як люблю я тебе.
Як люблю невимовно!
Ти мій рід, ти дитина моя,
Ти вся честь моя й слава,
В тобі дух мій, будуше моє,
І краса і держава.
Я-ж весь вік свій, весь труд тобі дав
У незломнім завзяту, —
Підеш ти у мандрівку століть
З мого духа печатю“.

На 3-ій стороні йде знімка автографу од-ного з останніх віршів Франка п. н. „В парку“. Талановитий земляк, віденський скульптор Михайло Брицький витяє нас новим щиро і гарно виконаним погрудом Шевченка, далі йде гарна знімка передвоєнної ідилії: забава гу-пульських дітей в Жабю-Кривонолі.

Подвижник нап. демократії, др. Кость Ле-вицький дає в своїй праці „Нам визвольні зма-гання в часі світової війни 1914—1916“ яскравий погляд на українське питання.

Далі йде з посмертної теки Франка вірш

п. н. „Дві чети“ враз з відомим портретом по-ета з доби першого ювілея.

Побіч актуальних віршів інших поетів, як закордонного земляка, подовнено О. Кобця „Крі-ваві плями“, „Пова труп товариша“ і гарний вірш, зазначений трьома зірками, ідуть поезії Марійки Підгірянки на сучасну тему, Танкред (псевд.) „Лебедина піснь воєна“, переклад І. Гаврилюка з Петерфія „Egy gondolat“, популярний вірш Ст. Чарнецького „Іванові“, оповідання Т. Бобкова „Черв'язка“, врешті імпресія з военно-го шпиталю Юд. Мискевича п. н. „Листівка“ торкає глибокими тонами тугу хорого жовніра за своїми і віжну містику прочути тих своїх як поворотний відгомін з рідного краю.

З науково-поглядових і статистично-інфор-маційних праць в сім альманаху на всі сучасні теми, події та інституції, годі подати зміст, сам спис наголовків в нашій 152 ч. з 14. с. м. за-брав багато місця. Досить згадати тут, що по-біч звисних сил, як проф. др. В. Щурат, др. Ваген Олесницький, проф. др. Ст. Рудницький, проф. др. І. Крип'якевич, Вол. Темницький, не-встиг визначні співробітники зовсім не подають свого імені, або укривають ся під псевдоніма-ми. Слід підкреснути тут се, що всі ті праці да-ють річевий, яскравий погляд на найважливіші питання і побут теперішнього українського життя у своїм вільнім краю, на займанщині і — на чужині, а 55 світлин, портретів і знімок з най-важливіших політично-культурних, просвітних осередків та зі стрілецького життя, розміщених тут з великим змістом, доповнює живий образ сучасної доби у всіх головних областях.

Упередніше згадував я вже, що у пок. Весоловського був витончений зміст на далекі гомони, забуті могили. Між річевим текстом розсипані тут світлинки з місць лицарських по-двигів української молодіжи, шпиталю, могила та скитальських захистів і карних острогів її батьків під покровом чужого неба і чужих богів.

Світлина д. Мойсеєвича „Селянки втікають з села над Стрипою“ будить в душі прочуте біблійської Содоми. Ся картина вартна кисти Рембрандта — духа Толстого.

Житє, труд, мука, здобутки і холода, рі-чева роззага українського народу в добі воен-ного лихоліття знайшли в найголловіших чер-тах свій історичний вираз в сій книжці. Се не все. Тут маємо ще образ того, що лежало в душі пок. Весоловського, що боліло його і що розважало.

На чільнім місці заступлений тут Василь Стефаник, тому й я приходу окремо до него. В коротеньким споминах про перший твір пок. Леся Мартовича кинув Стефаник редефний профль того цінного, незабутнього письменни-ка і товариша.

Цікаве, як по 12-тилітній мовчанці промо-вив Стефаник?

Хотів би я тепер вийти в його оповідан-е п. н. „Марія“. Не легка се справа. Василь гор-до і певно глядять зі свого портрета. Його око все бистре, ух все дучить ся зі серцем. Тямі-те автопортрет Бекліна з його сорокового року життя? За плечима нахилила ся смерть-погань і тирликає в ух на останній струні, та артист держить певно і спокійно палітру в руці і мо-гучим рухом кисти приступає до нового твору.

Дванадцять літ мовчав Стефаник. За той час пережило ся, переболіло, передумало бога-то, свіжок приперорив буйний чупер... Стефа-ник мало напише, але багато скаже. Се велика, найтяжча штука.

Двох синів добровольців виправила Марія на війну, найменшого взяла Москалі на Сибір за те, що цар називав катом, чоловік позіз о-фіцерів і пропав, вона остала сама серед воен-ного пекла, між миявщиною і теперішністю і роздумує над своїм горем.

Прийшли одні салдати рабівники, здохми-ли з під образів Шевченка, кинули до землі і заставляли Марію толочити по ній, вона схо-вала його в паху, а вони кроїли тіло пугами, що й не пам'ятає, коли пішли з хати.

Прийшли інші салдати, стали просити ся в хату, поставили на столі два хліби один верх другого, сперли коло них портрет Шевченка, вижили вишивані хустини, прикрасили його доволі і зачали співати українських пісень і ті пісні пригадали Марії синів і те, як вона в Шевченкове свято помагала з ними сипати па-мяткову могилу й як старший син вийшов на ту могилу і мав промову до люду, в якій ска-зав, що з сеї могили будемо дивити ся на ве-лику могилу на Україні.

Ся простенька фабула лічим супроти тран-сцендентних гіпербол, якими мерехтять ціле о-повіданє і творить з него переплітану імпресію споминів і переживань теперішньої хвилі. Сер-це матери, її самота, туга, скам'яїла розпука, відзеркалює в собі символ війни.

Стефаникове перо оригінальне і сильне, він відразу станув певно на своїй дорозі. Йо-

го стиль відразу дасть ся пізнати по характе-ристичній здержаності. В сім оповіданні не рівня міра в степенюванню, але треба признати, що хто читає щиро, той вже на недалекий сто-ріаці при словах: „Попід мури мами держали серця в долонях і дули на них, аби не боліли“ — не здержить ся від сердечних, глибоких сліз.

Се дає нам ключ до пізнання, як Стефаник відчуває горе люду.

„Новики можуть тут учити ся, а знавці радувати ся спомином“.

Коректи не всів вже пок. Весоловський сам допилювати, тому вийшла вона з під ду-же невірної руки.

Михайло Яцків.

Присилайте жертви

на пресовий фонд

„УКРАЇНСЬКОГО СЛОВА!“

НОВИНКИ.

— Цінна і мила жертва Я одержав таку картку. „Мені (Угорщина) 4. VII. 1917 р. Все-чесніший Огче! Прошу прийміть і від мене лепту (3 к.) для україн. сиріт. З глибоким по-важанем Андрій Романів, воєнно-плінний“. За кілька днів опісля доручила мені пошта 3 к., які я заіс зараз до „Двістра“ на вкл. кл. 10 300. Зі зворушенням серцем дякую незнако-мому, а прецінь так мені близькому і дорогому Землякови, за його лепту, вона дуже велика і дуже цінна! Велика, бо ми знаємо обставини, в яких живуть полонені, — цінна, бо є дока-зом його народних почувань і тої сили духа, що лучить нас всіх в одну велику українську сімю, а для якого нема ані кайдан, ані кор-донів. — За секцію „Живого пам'ятника“: в заст. о. В. Лицянєк.

— За свободу преси. Коли недавно австрійський посол Шахерль звернув ся до президента палати послів з жалобою що у видаванні в Грапу дзєвнику „Arbeiterwillen“ сконфісковано подану після стенограму промо-ву виголошену в парламенті. др. Грос відповів письменно, що відіс ся в тії справі до прези-дента міністрів з запитом, що президент міні-стрів задумує зробити, щоби зберегти промови послів перед конфіскаціями в пресі. „Arbeiter Ztg.“ додає до письма дра Гроса ось які за-замітки: „Так говорить п. президент, котрий багато обіцяє, а ніколи нічого не додержує. Тимчасом заборона йде далі: Вчєра пр. скон-фісковано промови послів Ціагра і Ванка та інтерпеляції Еаснера, Макса Вінтера, Піка і Се-вера: Як довго — кінчать „Arb. Ztg.“ — три-вати ме ще той скандал і хто властиво є за него відвічальний?“

Замітки віденського дзєвника можна би всюди повторити. Атже пригадуємо, що і у нас сконфісковано промову Романчука і Петру-шевича.

— Всеросійський православний собор — доносенням „Берж. Ведомостей“ — має бути скликаний до Петрограду на день 28. серпня. Сей собор має стати ся початком нової кано-нічної доби в історії російської церкви. В ході нарад синод і надпрокуратор мають зложити свої повновласти, але привернене патріархату має бути сумнівне. Тепер вже переважає на-прям за децентралізацією дотеперішнього заряду церкви, а саме через утворенє 16 митрополій замість дотеперішніх 8.

— В приват. укр. гімназії з правом при-людности в Долині було з початком біжучого шкільного року вписаних 220 учеників, а се 168 до гімназії, а 52 до приготівної класи (о-твореної з початком другого курсу). В тім було в кл. I.: 21 учеників публичних, 2 приватистів, 2 приватистки госпітантки і 8 приватисток. В кл. II.: 23 публичних, 5 приватистів, 3 госпі-тантки і 6 приватисток. В кл. III.: 18 публич-них, 4 приватисти, 2 госпітантки і 2 привати-стки. В кл. IV.: 27 публичних, 1 приватист, 3 госпітантки і 7 приватисток. В кл. V.: 26 пу-бличних, 4 приватистів, 2 госпітантки і 2 при-ватистки. 3 кл. IV. 5 учеників асентеровано і покликано до військової служби. 2 вступило до-бровільно до УСС. 3 кл. V. асентеровано і по-кликано 8 публ. учеників. При класифікації у-знано нездібними 15 учеників, в тім 11 публи-чних, а 4 приват. З загального числа вписаних се менше чим 10%.

По шкільних феріях отворені будуть класи: приготівна, і кл. від I. — VI. включно. При гім-назії зорганізованим буде рівнож приготівний курс до учит. семінарії. Вимоги: укіченая 13

рік життя і відповідне научне підготування. — Дирекція.

— Ув'язнене німецького мільонера. З Нового Йорку доносять, що там ув'язнено німецького мільонера Рудольфа Гейта, віцепрезидента банкової фірми Шендлера.

— Німецький сейм буде відсунутий до 20. вересня. На це згодилися вже провідники сеймових сторони. Останнє засідання теперішньої сесії буде 20. с. м.

— Пожежа нафти і бензину на деїрці в Будапешті. З Будапешту доносить кореспондентське бюро: О годині 1. вночі поїзд, поплинений на деїрці, віхав на товарний поїзд, наладований бензином і нафтою. Внаслідок ударення запалилася бензина. Около години 3 1/2 огонь зльокалізовано. Спалило ся около 20 вагонів, наладованих нафтою і 40 вагонів з бензином.

— Летнича катастрофа під Віднем. На площі злетів в Аспери спав онеді з самолетом в часі офіційної проби винайденої ним машини поручник Залігер і забив ся на місці. Згинув також пілот Матер, що їхав з Залігером. Самолет розбив ся.

— Жнива на Угорщині. З Будапешту доносять: Збори жита і пшениці поклячено вже в цілій Угорщині, по часті також збори ячменю. Збори випали ліпше, чим ожидало. Пшениця видала середні збори, а жито майже середні. Рід пшениць гарний, тяжкий; ячмінь в останніх днях не поправив ся. Останні дощі вплинули корисно на поправу вієса і кукурудзи. Ранній картсфлі дощ вже не багато по міг, але на пізнійшу картоплю вплинув корисно. Бураки потерпіли багато внаслідок посухи, дощ вже мало міг їм помочи.

— Пожежа фабрики заліза. З Будапешту доносять: Будинок угорської фабрики заліза в Енгельсфельд згорів онеді цілковито. Також готові вироби почасті внаслідок огню, по часті від води стали ся неспосібними до ужитку, але матеріал заліза і сталі в цілості врятовано.

— Польський конгрес в Москві. Польський національний комітет в Москві скликав загальний польський конгрес під девізом: „Злучене польських країв, доступ до моря, цілковита незалежність“.

— Галицький бранко і обманства перед віденським судом. В віденському військовому суді кр. оборони по тритижневій розправі застав онеді вирок в справі зв'язних свого часу бранкових обманств в Галичині. Головним обжалованим був лікар-асистент др Рафаїл Вентура Тульн, якому закидувано злочин наклонювання до надужиття урядової влади та злочин обманства. Що до вругого злочину обжалованого увільнено, зате засуджено його за наклонюване до надужиття влади на один рік тяжкої тюрми. Четирох його співників засуджено на п'ятимісячну звичайну тюрму.

— Поляки на Україні. Kurjer Warszawski пише, що організація Поляків на Україні заслугує на повне признание. Польський езекутивний комітет в Києві, якому підлягають губернські комітети в Києві, на Поділлі і на Волині, як також повітові і міські комітети, а даліше польські репрезентанти в так званих загальних комітетах, сповняють знаменито свої просвітні і культурні завдання.

Вони наглядують крім того над поодинокими польськими товариствами і надають напрям польській політиці. Все се має покищо — аж до окончного порішення російської конституції — тільки провізоричний характер. Найкраще розвиваєсь там польське шкільництво завдяки заведенню Macierzy Polskiej. Дуже добре розвивають ся передові народні школи. На фінансові труднощі стрічає тільки розвіз середніх шкіл. Від найближшого року мають отворити по головних містах гімназії і реальні школи з польською викладавою мовою і з польським шкільним інспектором, а також польські виспні жіночі школи. Теперішні виспні наукові курси мають бути підставою до польського університету. Людовий університет ім. Міцкевича вже отворено.

— З варшавського багна. В рубриці „Ziemie polskie“ подає „Iustrowany Kurjer Codzienny“ в 194 ч. таку цікаву подію.

По вулицях Варшави та всякого рода публичних зборах і в невідповідних товариствах крутив ся довгий час якийсь священик, поки не звернув на себе уваги тамошньої міліції. При помочи духовних властей стверджено, що се бувший р-кат. священик з Пскова, Малишевський, якого за всякого рода злочини за-

суджено перед 15-ма літами на кару в'язниці. Відбувши її, заприязнив ся кс. Малишевський з ославлянем свого часу управителем слідчого відділу Гріном, який уживав його до видобування всяких тайн з людей, втаємнених у різні справи, при помочи сповіді. По сій знакомості вступив Малишевський до охрани, де був дуже діяльним агентом. Вагаля Малишевський займав ся різними темними справами, убираючись завжди в реверенду. В приготуванню заговору на жите ген. губернатора Максимовича мав і він руки. Сидів він тоді на рундупі пукорні й слівив (очевидно в священичому одязі) людей, що держали клунок з бомбою. На його знак агенти арештували тих двох людей, при чім бомба вибухла, раничи також Малишевського. „Священика“ сего тепер зроблено нешкідливим, даючи йому безплатний захист у варшавській тюрмі.

— Команду вишколу У. С. С. обняв по майорі Мироні Тарнавським, котрий відійшов в поле до 35 полку стрільців — майор Кость Слюсарчук з 15. п. п.

ОПОВІСТКИ.

Среда, дня 18. липня 1917.

Нині: 18 липня гр.-кат. Кир. і Мет. ап., римо кат. Симона з Лип.

Завтра: 19. липня гр.-кат. Атаназія прп., римо-кат. Вінкентія

○ Для бідних дітей жіноч. учительської семінарії у Львові жертвували Вся. 00: Михайлів з Воропца 12 К, Бобовник Мих. з Суходолу 10 К, Гарасевич з Чернева 22 К, а парохіяни з Мартинюча нового 101 К. За жертви щиро дякує — о. Іван Рудович, катихиз.

Калуш відбитий!

З ГОЛОВНОЇ АВСТРИЙСЬКОЇ КВАТЕРИ.

З дня 17. липня 1917.

На сліднім фронті:

Уступачи перед напором німецьких і австро-угорських військ, Росіяни уступили вчора з Калуша і західного берега Лимниці. Союзники пішли за ними. На полудне від Калуша виявили ся місцями сильніші борби. Під Ляданами шість російських наступів виконаних для об'єкшення інших військ, розбило ся о спір хорватських полків. Під Лядестрай і Новицею знескали ми на терені. По-затим ані зі східного фронту, ані з Альбанії нема нічо нового до оповіщення.

Італійський фронт:

На горі Col Brison вибухла італійська міна. Наші штурмові відділи обсадили вирву.

Шеф Генерального Штабу.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Дентричне заведе

Д-ра Олександра Барвінського

пр. вул. Сакстуській ч. 17.

Виймає зубів без болю і пльомбоване.

Штучні зуби в кавчуку, золоті і платині.

Пациєнтів з провінції залагоджує ся в найкоротшім часі.

Оголошення.

Правна порада для Долинщини. Всякі протизаконні покривдженія зголошувати в заступництві Укр. Парламентарної Репрезентації в Долині (дім проти п. к. Суду) зглядно в канцелярії д-ра С. Даниловича, від год. 11—12 передпол. 2—3

Кмен в кожний скількості купити. Посередничче „Народної Торговлі“, Львів, Ринок ч. 36. Просити ся о проби і запованення і скількості. 3—3

„Дністер“

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

Львів, ул. Руська ч. 20. (власний дім).
Телефон ч. 788. — Конто Почтової Шадниці ч. 25.261. — Жирове конто в Австро-Угорським Банку.

Приймає до обезпечення від огню будинки, хатні і господарські, движимости, меблі, одержу і білизну, збіже в снопах і в зерні, худобу і т. п.

Кожний Українець повинен асекуровати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці, то добробут цілого народа.

Кожний Українець повинен асекуровати ся тільки в Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“.

Нема жадного вишого українського Товариства асекураційного від огню, тільки один

„Дністер“

„Дністер“ рахує найдешевші оплати за обезпечення селянських бидинків.

„Дністер“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам.

„Дністер“ оцінює та виплачує шкоди по огні скоро і совісно, а на членів оцінкової комісії запрошує все двох господарів.

„Дністер“ дає підмоги українським школам і бурсам — де виховують ся селянські діти.

Люде асекуровані в „Дністрі“ можуть дістати позичку у всіх великих банках і в товаристві взаїмного кредиту „Дністр“.

Власні фонди „Дністра“ виносять з кінцем 1916 року 8,613,829 корон.

В „Дністрі“ можна обезпечати від крадежи з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитові готівку, цінні папери і вексли за дешевою оплатою премії.

Адреса „ДНІСТРА“:

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“, у Львові,

Руська 20.

Адреса для телеграм: „ДНІСТЕР“—Львів.

Канцелярії Товариства отворені щодня від 8—2 перед пол.

Хлопця до ношеня газет прийме адміністрація „Укр Слова“

Великий український співаник

Наша дума

Зладив Антін Галяк.

(Друге видане, справлене і побільшене).

182 пісень 200 коломиїнок

Пісні получені на шість груп:

I. Патріотичні і політичні (21 пісень).

II. Історичні (19 пісень).

III. Станові: а) козацькі (17 пісень), б) чумацькі (7 пісень), в) бурлацькі (7 пісень), г) опришківські (3 пісні), д) побутові (18 пісень).

IV. Січові, сокільські, стрілецькі (26 пісень).

V. Любовні (64 пісень).

VI. Коломиїнки (200 пісень).

Окладинку Співаника прикрашує гарна вінета, виготовлена арт. малярем Буцманюком а першу сторінку образець „Візд Б. Хмельницького до Києва“ (відбитка зв'язного великого кольорованого образу арт. маляра М. Івасюка) та крім сього при початку і при кінці кожної групи, уміщена гарна відповідно дібрана ілюстрація.

Ціна співаника „Наша дума“ К 2.80

(оправлений в полотно К 4.50).

Сей великий Співаник можна набути також окремими частями а імено: часті перша п. 2.

Наша слава

у якій поміщені пісні патріотичні і політичні, історичні, станові, січові, сокільські і стрілецькі. Співаник

Наша Слава коштує К 1.40

част друга п. 3.

„Наша пісня“

містить пісні любовні і коломиїнки. Співаник „Наша пісня“ коштує К 1.40.

Хто не може набути великого співаника „Наша дума“ за К 2.80 нехай замовить собі співаник „Наша Слава“ або співаник „Наша пісня“ за К 1.40.

На звичайну пересилку поштовою треба додати 30 сот. а на поручену 65 сот. Замовленія і рішучасно гроші треба висилати під адресою: Канцелярія Тов. „Просвіта“ Львів, Ринок 10.

При пошлюванні замовлень просимо покласти на „Українське Слово“.